

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 13 (272) ЛИПЕНЬ

2013

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

*За матеріалами
Третього Міжнародного педагогічного конгресу
„Розвиток особистості в сучасному медіа-просторі”*

№ 13 (272) липень 2013

Частина I

Засновано в лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(педагогічні науки)

Постанова президії ВАК України від 14.10.09 №1-05/4

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
„Україніка наукова” (угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 26 квітня 2013 року)

Виходить двічі на місяць

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – доктор педагогічних наук, професор **Курило В. С.**

Заступники головного редактора –

доктор педагогічних наук, професор **Савченко С. В.**

Випускаючі редактори –

доктор історичних наук, професор **Бур'ян М. С.,**

доктор медичних наук, професор **Виноградов О. А.,**

доктор філологічних наук, професор **Галич О. А.,**

доктор філологічних наук, професор **Глуховцева К. Д.,**

доктор педагогічних наук, професор **Горошкіна О. М.,**

доктор сільськогосподарських наук, професор **Конопля М. І.,**

доктор філологічних наук, професор **Синельникова Л. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Харченко С. Я.**

Редакційна колегія серії „Педагогічні науки”:

доктор педагогічних наук, професор **Ваховський Л. Ц.,**

доктор педагогічних наук, професор **Гавриш Н. В.,**

доктор педагогічних наук, професор **Докучаєва В. В.,**

доктор педагогічних наук, професор **Лобода С. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Максименко Г. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Ротерс Т. Т.,**

доктор педагогічних наук, професор **Сташевська І. О.**

доктор педагогічних наук, професор **Хриков Є. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Чернуха Н. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Чиж О. Н.**

Редакційні вимоги

до технічного оформлення статей

Редколегія «Вісника» приймає статті обсягом 4 – 5 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надрукованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лівє) — 3,8 см ; верхній колонтитул — 1,25 см , нижній — 3,2 см .

У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № ** (***) , 2012.

Статті у „Віснику” повинні бути розміщені за рубриками.

Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Ініціали і прізвище автора вказуються в лівому верхньому кутку (через рядок від УДК) з відступом 1,5 см (відступ першого рядка), шрифт жирний. Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела подаються в квадратних дужках після цитати. Перша цифра — номер джерела в списку літератури, який додається до статті, друга — номер сторінки, наприклад: [1, с. 21] або [1, с. 21; 2, с. 13 – 14]. Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після слова „Список використаної літератури” або після слів „Список використаної літератури і примітки” (без двокрапки) у порядку цитування й оформляються відповідно до загальноприйнятих бібліографічних вимог. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 15 рядків (українською, російською) та 22 рядки (англійською) мовами із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3 – 5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора).

На окремому аркуші подається довідка про автора: (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу, кафедри; домашня адреса; номери телефонів (службовий, домашній, мобільний).

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ

1. **Євтухова Т. А.** Формування особистості дитини у сучасному медіа просторі: соціально-філологічний аспект... 6
2. **Жаровцева Т. Г.** Формування медіа-культури батьків як складова сучасного інформаційно-виховного простору..... 13
3. **Кужільна Л. В., Кужільна М. О.** Вплив сучасного медіа простору на інформаційний метаболізм суспільства й особистості (на матеріалі творчості поетів-шістдесятників)... 18
4. **Линдіна Є. Ю.** Феноменологія мовленнєвої діяльності в працях Є. Ф. Соботович..... 27
5. **Сітцевá М. В.** Моральний розвиток дитини засобами мультиплікації в умовах агресивного медіа-простору..... 32
6. **Хилько Н. Ф.** Роль мовної культури и образования в сохранении этнокультурного наследия сибирских украинцев в условиях билингвизма..... 38
7. **Хомич О. О.** Особливості становлення медіаосвіти в Україні..... 43

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

8. **Аль-Хамадані Н. Д.** Вплив медіа-засобів на становлення особистості дитини дошкільного віку..... 50
9. **Барна Х. В.** Діагностика ціннісного ставлення до книги у старших дошкільників..... 54
10. **Брежнєва О. Г.** Використання електронних презентацій у процесі навчання старших дошкільників розв'язанню арифметичних задач: теоретико-методичний аспект..... 60
11. **Гензур Г. М.** Вплив мультфільмів на формування моральних якостей старших дошкільників..... 69
12. **Георгян Н. М., Садова Т. А.** Особливості організації навчально-пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку у процесі засвоєння рухів..... 75
13. **Дронова О. О.** Проблема художньо-естетичного розвитку дітей дошкільного віку у сучасному медіа-просторі..... 85
14. **Дяченко-Богун М. М.** Використання інтернет-технологій в природоохоронному вихованні старшокласників загальноосвітніх навчальних закладів..... 96
15. **Єпіхіна М. А.** Образ жінки-матері у вітчизняних та закордонних мультфільмах..... 102
16. **Іншаков А. Є., Іншакова І. Є.** Двомовність у дошкільних навчальних закладах..... 110

17.	Кондратенко Р. В. Виховання креативності в старших дошкільників у процесі медіаосвіти.....	115
18.	Олійник О. М. Використання медіатехнологій в процесі театральної-ігрової діяльності з дітьми дошкільного віку.....	120
19.	Просенюк А. І. Використання інформаційних засобів у вихованні інтересу до літератури в сім'ї.....	128
20.	Рего Г. І. Розвиток мовної особистості дитини дошкільного віку в полікультурному просторі Закарпаття.....	133
21.	Роман С. В. Контекстне формування медіаосвітніх умінь і еколого-гуманістичних цінностей у процесі шкільної хімічної освіти.....	141
22.	Рыжжина А. А. Значимість концепта „сім'я” в преподаванні китайського и англійського языков дітям дошкільного віку.....	148
23.	Соцька О. П. Передумови реалізації медіа-простору сучасного дошкільця.....	154

ІННОВАЦІЇ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ВНЗ

24.	Вєнєвцева Є. В. Обґрунтування актуальності дослідження проблеми формування білінгвальності майбутніх викладачів в умовах кросс-культурних комунікацій.....	165
25.	Зданевич Л. В. Особистісно зорієнтовані технології у підготовці майбутніх вихователів у ступеневому ВНЗ до роботи з дезадаптованими дітьми.....	171
26.	Коркішко О. Г., Саяпіна С. А. Дидактичний потенціал електронного підручника в системі підготовки майбутнього педагога.....	178
27.	Косогова Л. М. Проектування інформаційного мовного простору в підготовці майбутніх судноводіїв.....	184
28.	Лапшина І. М. Формування мовленнєвої компетенції майбутніх вихователів дошкільних закладів з урахуванням умов полімовного середовища.....	190
29.	Ліннік О. О. Герменевтичний підхід в організації інформаційно-комунікативного середовища ВНЗ.....	197
30.	Нікуліна О. Д. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до екологічного виховання школярів.....	205
31.	Соннова М. В. Вплив сучасного медіа простору на формування громадянської культури майбутнього педагога..	213

ОСВІТА ПЕДАГОГА

32.	Андрєєва О. М. Формування професійного іміджу педагога в процесі підготовки студентів педколеджу.....	220
-----	--	-----

33. **Вострякова Н. В.** Використання коміксу у навчально-виховному процесі..... 226
34. **Пісоцька Л. С.** Використання комп'ютерних технологій у контексті удосконалення професіоналізму керівника дошкільного навчального закладу..... 233
35. **Челомбитько Т. Л., Рыбина Ю. А.** Медиаобразование – педагогам..... 240
36. **Шматченко Г. О.** Інформаційно-комунікаційні технології як засіб підвищення компетентності вихователів щодо логіко-математичного розвитку старших дошкільників..... 249

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

37. **Курінна С. М.** Особливості системи соціально-педагогічної підтримки дитинства і подолання соціального сирітства в Україні..... 257
38. **Рібцун Ю. В.** Передумови створення комплексної спеціальної програми для роботи з дітьми, що мають обмежені можливості здоров'я..... 265
39. **Тарасун В. В.** Модель формування мовної особистості дитини з особливостями в розвитку..... 274

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

40. **Малькова М. О.** Педагогічна парадигма французького філософа К. А. Гельвеція про виховання людини..... 279
41. **Ярославцева Л. А.** Ідеї дитиноцентризму в теорії і практиці вітчизняної педагогіки на рубежі XIX – XX ст..... 288
- Відомості про авторів..... 296**

Ключевые слова: педагогическая герменевтика, герменевтический подход, информационно-коммуникативная среда, методы работы с текстом.

Linnik H. O. Hermeneutic Approach as a Way of Organizing the Information Environment of the University

The article reveals the essence of pedagogical hermeneutics, described hermeneutical methods of working with texts. The practical significance articles provided concrete examples that illustrate methods of working with different types of texts in the study of pedagogical disciplines.

Key words: pedagogical hermeneutics, hermeneutic approach, information and communication environment, methods of working with the text.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Гавриш Н. В.

УДК 373.015.31 : 502 / 504 : 378.011.3-051

О. Д. Нікуліна

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
ДО ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ**

Реформування вищої освіти в Україні спрямоване на підготовку компетентних фахівців, які спроможні виявити свій творчий потенціал у розв'язанні актуальних проблем сьогодення, зокрема й вирішення екологічних завдань у різних масштабах: світових, державних, а також у межах певного міста, селища.

Сучасна система вищої освіти орієнтована на використання інформаційних технологій з метою розвитку глобального мислення особистості, заохочування її до оволодіння новими знаннями.

Робота майбутніх учителів з комп'ютером дає їм можливість одержувати інформацію в різних формах: вербальній, образній. При потребі є можливість використовувати текстову, графічну відеоінформацію.

Завдяки інтернету інформованість населення зростає, у тому числі й про екологічні катастрофи, що спонукає кожного замислитися над наслідками технічного прогресу, проблемами існування й розвитку природного середовища.

Майбутні вчителі, ознайомлюючись із природоохоронною інформацією, повинні усвідомити небезпечність байдужого ставлення людей до довкілля. Сучасний стан біосфери викликає занепокоєння

науковців, які вивчають результати моніторингу атмосфери. Наслідком людської діяльності є кислотні дощі, озонові дири в атмосфері, потепління клімату на планеті.

Вода в річках, морях забруднюється хімічними речовинами, що скидаються промисловими підприємствами. Особливої шкоди водним басейнам завдають нафтові плями.

У ґрунт люди вносять велику кількість добрив, пестицидів, які призводять до загибелі мікроорганізмів, мешканців ґрунту, а змиті дощами хімікати попадають у річки, підземні водні басейни. У наш час уже бракує чистої питної води, а тенденції до забруднення її джерел зростають. Це загрожує людям захворюваннями на різні недуги.

Майбутні вчителі повинні усвідомити, що стан екології свідчить про необхідність людям навчитися жити в гармонії з природою.

Потрібно, щоб на сучасних промислових підприємствах розроблялись і впроваджувались безпечні, як для людей так і для природи, технології виробництва: це означає, що треба переглянути умови оптимізації системи „біосфера – суспільство”, щоб природокористування стало економним, зростала природоохоронна активність населення. Ефективне використання енергії та сировини, мінімізація токсичних відходів повинно стати нормою для роботи сучасної промисловості.

Для своїх потреб люди спилують дерев більше, ніж насаджують, що веде до порушення збалансованості в природі, породжує зсув ґрунтів.

Добровільне обмеження прав людини на користь прав природи залежить від наявності екологічної свідомості, яку вчителі повинні прищеплювати в дитинстві. Ось чому актуальність підготовки майбутніх учителів початкових класів до екологічного виховання школярів зростає.

Слід відзначити, що внаслідок людської діяльності біосфера переходить у якісно новий стан – ноосферу. Це означає, що результат діяльності людини стає фактором розвитку біосфери.

Майбутнім учителям потрібно оволодівати знаннями про природу, щоб зрозуміти закони її розвитку, навчитися правильно поводитися в навколишньому середовищі, залучатися до природоохоронної діяльності.

Готовність майбутніх учителів до екологічного виховання школярів визначається якістю екологізації різних навчальних дисциплін у ВУЗі тому, що кожний предмет має свій навчальний потенціал у вивченні природи.

Усвідомлення особистістю екологізації діяльності є важливим фактором у збереженні життя в умовах різного роду катастроф, бо є знання правильної поведінки в небезпечних ситуаціях.

Екологізацію педагогічної діяльності потрібно спрямувати на усвідомлення особистістю безпеки виживання в умовах екологічної кризи.

Вплив природи на інтелектуальну й емоційну сферу особистості має велике значення для виховання школярів. Цей факт був описаний у

працях відомих педагогів Я. Коменського, К. Ушинського. В. Сухомлинський вважав, що природа збуджує в учнів активну пізнавальну діяльність, тому інколи уроки він проводив на природі.

Проблема екологізації діяльності досліджується в роботах науковців Г. Гачева, С. Дерябо, І. Зверева, В. Ясвіна.

Завданням цієї статті є висвітлення шляхів екологізації педагогічної діяльності у підготовці майбутніх учителів початкових класів до екологічного виховання школярів.

Інноваційний підхід до екологічного виховання будується на взаємодії нових і традиційних методів навчання та форм організації навчального-виховного процесу, дидактичного аналізу змісту різних дисциплін з метою пошуку потенційних можливостей вивчення довкілля.

Надбання особистістю екологічних знань, формування аргументованого погляду на взаємодію людини і довкілля потребує пошуку та збору інформації із різних джерел: телебачення, радіо, інтернету, преси.

Соціальним замовленням для сучасної школи є виховання особистості, яка бережно ставиться до природи, людей, до самої себе, як частини природи.

Сучасна екологічна освіта майбутніх учителів повинна спрямувати їх на вироблення власної думки щодо активної позиції в захисті навколишнього середовища, розвитку бажання вивчати природу, досягти розуміння Всесвіту. Саме така особистість здатна виховувати в інших бережливе ставлення до природи, прагнення до природоохоронної діяльності.

Екологічна обізнаність дозволить майбутньому вчителеві розуміти явища природи, необхідність захищати живу й неживу природу.

Розуміння того, що зелені рослини є унікальним планетарним явищем, тільки вони перетворюють сонячну енергію на енергію хімічних сполук (фотосинтез), створюють із неорганічних органічні речовини, спонукає особистість до захисту природи, особливо дикої.

Для збереження унікальності природи люди все частіше створюють Національні природні парки.

Рослини регулюють газовий склад атмосфери тому, що виділяють велику кількість кисню, захищають людей від пилу та шуму.

Рослинний покрив запобігає ерозії ґрунтів. Природа є кормовою базою для диких тварин і частково свійських (випас худоби). Люди користуються дарами природи, вони збирають гриби, ягоди, плоди. Розвинений вилов риби в річках, морях.

Майбутні вчителі повинні усвідомити, що природа ще й лікує людей. Навіть назви місяця українського календаря нагадують людям, коли треба збирати лікарські рослини. У березні збираються бруньки та сік берези, у липні – липовий цвіт, у вересні – цвіт вереску.

Рослини захищають людей від недуг, виділяючи в атмосферу велику кількість фітонцидів, які згубно діють на збудників хвороб: віруси, бактерії.

Занепокоєння вчених станом природи, здебільшого споживацького ставлення людей до її збереження, спонукало їх до глибокого вивчення такого положення в екопсихології та екопедагогіці. Досліджуються фактори свідомого сприйняття особистістю навколишнього природного середовища, дбайливого ставлення до природних ресурсів, формування екологічної культури. Виявлено, що результатом екологічного виховання є зміна поведінки особистості, поява стимулу контролювати свої дії щодо взаємин із природою, розуміння залежності здоров'я людини від чистоти довкілля. Наприклад, не палити, бо це шкодить здоров'ю, не смітити, бо це шкодить природі.

Майбутні вчителі повинні зрозуміти значення відпочинку людини на природі. Активний відпочинок біля води, у лісі сприяє поліпшенню фізичного, емоційного стану людини. Під час відпочинку в природному середовищі людина милується красою краєвидів, у неї з'являється відчуття прекрасного, знімається стресовий стан та проходить втомленість від праці. У залежності від наявності екологічної культури або її відсутності люди поводять себе на відпочинку по-різному. Екологічні переконання людей проявляються в тому, що вони не кидають недопалки, не ламають дерева для багаття, а збирають сухе гілля, не витоптують траву, не зривають квіти, а коли вони готуються до від'їзду, розкладене багаття ретельно гасять, заливають водою. На жаль, все частішими стають пожежі в лісі після відвідин відпочиваючих, а це призводить до знищення великих площ лісових масивів, загибелі тварин.

У процесі підготовки майбутніх учителів до екологічного виховання важливо на навчальних дисциплінах розкривати різні складові природоохоронної діяльності: соціальні, економічні, екологічні.

З метою підготовки майбутніх учителів до природоохоронної діяльності потрібно, щоб вони вивчали традиції українського народу (традиційно люди збиралися разом і чистили річки, копали криниці, ставки) та історію України, свідомо ставали волонтерами або членами екоклубу, туристичного гуртка. Учитель, який пройшов практичну екологічну підготовку в екоцентрі, зможе створити туристичний гурток у школі, об'єднати учнів для плідної природоохоронної діяльності. Залучившись до туризму, учні краще будуть знати свій край, зберігати народні традиції, обряди, які здавна вчать людей розуміти велич та могутність природи, її явища. Люди навчилися поводитися в екстремальних погодних ситуаціях. Наприклад, у грозу не треба ховатися під деревами, а в оселі потрібно зачиняти двері, вікна. У туристичних походах школяри загартовуються. Вони залучаються до спортивних змагань, підіймаються в гори, живуть у палатках, навчаються готувати їжу на вогнищі.

Основна ж робота з підготовки майбутніх учителів початкових класів до екологічного виховання школярів проводиться викладачами з методик викладання різних дисциплін. Розглянемо потенціал деяких методик викладання з екологічної підготовки молодших школярів.

На заняттях з методики природознавства майбутні вчителі дізнаються про природу різних зон: лісу, степу, лугів, про життя їх мешканців. Вони ознайомлюються з прийомами й методами навчання, формами організації класу з метою якісного оволодіння учнями знаннями про природу.

Увага школярів звертається на взаємозв'язок усього існуючого в природі. Наприклад, внаслідок несприятливих погодних умов зменшується кількість корма для птахів, вони відкладають менше яєць. На шкільних уроках треба пояснити учням значення сонячного світла й тепла на Землі, навчити спостерігати за сезонними змінами в природі, їхньою періодичністю, розповісти про планети Сонячної системи, за допомогою пристрою телурія продемонструвати рух Землі навколо Сонця. З метою ознайомлення молодших школярів із розташуванням України на Європейському континенті на глобусі треба розглянути, з якими державами межує Україна, показати місце розташування найбільших річок: Дніпра, який розподіляє Україну на Лівобережну і Правобережну частини, а також річок Дністра, Буга. Вивчаючи природу України, учні запам'ятовують вислів „Без верби й калини нема України”.

На уроках природознавства учнів знайомлять із народним календарем погоди, який заснований на спостереженнях за явищами природи, за рослинами, тваринами. Наприклад, якщо вранці випала роса, то дощу вдень не буде; йде краплистий, рясний дощ, він швидко припиниться.

Люди підмітили, що квітки розкриваються в один і той же час, тому можна створити квітковий годинник, висадивши на клумбу різні квіти. Наприклад, квітки кульбаби розкриваються приблизно о шостій годині ранку.

На заняттях з методики природознавства майбутній учитель навчається проводити з учнями екскурсії на природу. Завданнями таких екскурсій може бути вивчення пород дерев, які ростуть в парках, біля будинків, а також в лісосмугах, лісах. Завданням екскурсії може бути ознайомлення із птахами, які живуть у даній місцевості. Птахів розрізняють за співом, розмірами, кольором пір'я, місцем розташування їхніх гнізд. На екскурсіях навесні, на початку літа учні спостерігають різнокольорових метеликів, красу яких люди зіставляють з красою квітів, а також бабок, бджілок, постійно зайнятих збором нектару, спостерігають непосидючих мурашок, які й по одному, і гуртом несуть потрібні їм частинки рослин.

Одним із видів творчої діяльності молодших школярів може бути складання і відгадування кросвордів, ребусів з біологічної або зоологічної тематики.

Щоб учні одержували більше інформації про природу, вчителі потрібно рекомендувати їм переглядати спеціальні телепередачі.

На заняттях з методики математики майбутні вчителі опановують методику ознайомлення учнів із розв'язанням задач з природним змістом, з побудовою діаграм, як засобу наочного порівняння певних змін у природному середовищі. Наприклад, задача: „Береза росте 100 років, а липа – 300. Якщо одночасно посадити два дерева таких пород, через скільки років залишиться одне дерево? Скільки ще років буде рости дерево, що залишилося?”

Наведемо приклад завдання для складання діаграми: „Вовк живе 15 років, заєць – 8 років, ведмідь – 34 роки, лев – 35 років. Скласти стовпчикову діаграму і на ній показати, на скільки років ведмідь живе більше вовка”.

При вивченні дробових чисел учнів знайомлять з інформацією, яка має такі числа. Наприклад, біля $\frac{2}{3}$ полів планети люди засаджують круп'яними рослинами.

На заняттях з методики вивчення української мови майбутні вчителі навчаються, як за допомогою яскравих образів персонажів казок, розповідей, а також загадок і прислів'їв здійснювати екологічне виховання молодших школярів.

У народних казках для звірів дібрано слова-епітети, які характеризують їх поведки в природі. Наприклад, вовчик-братик, лисичка-сестричка, зайчик-побігайчик, мишка-скряботушка. Найчастіше казки читають у школі, дітям казки читають батьки та вони самі. Великого значення для сприйняття образів казкових героїв має перегляд учнями вистав у ляльковому театрі, телепередач.

Дотепність українського народу в створенні образних порівнянь учні спостерігають при вивченні загадок. У казках кмітливість людей перевірялась за допомогою загадок та завдань на кмітливість. Наведемо приклади загадок з природним змістом: „Сам маленький, а шуба дерев'яна (Горіх). Один пастух багато овець пасе (Місяць і зірки)”.

Здавна люди в мові використовують прислів'я, які вчать поводитися в різних життєвих ситуаціях, влучно виражати стан природи. Приклади прислів'їв: „Де багато пташок, там нема комашок”, „Зайця ноги носять, вовка зуби годують”.

На заняттях з методики образотворчого мистецтва майбутні вчителі опановують способи художнього відтворення природи та соціальної дійсності, вміння виражати своє ставлення до оточення через художнє зображення.

У шкільній практиці вчитель учить дітей передавати настрої в образах персонажів малюнка. Слід відмітити, що дитячі малюнки яскраві, а малюють вони найчастіше природу за порами року. На дитячих малюнках, навіть зима має яскраве забарвлення: синє небо, жовте сонце, зелена ялинка, діти в яскравому одязі катаються на санчатах, лижах, ковзанах.

Молодші школярі люблять малювати квіти, дерева, річку, будинок, птиць, звірів.

Найкращі малюнки учнів подаються на різні види конкурсів. Школярі випускають стіннівки, роблять фотовиставки з природним змістом. Наприклад, тематика: „Екологічні новини”, „Мальовничі куточки рідного краю”.

На заняттях з методики музичного виховання майбутні вчителі навчаються дитячих пісень, у тому разі й про природу. У новорічні свята діти співають колядки, щедрівки. Традиційно на кожному святі й дорослі, і діти співають пісні. У піснях люди оспівують красу ялинки, берези, оточуючого середовища.

На уроках з учнями проводяться ігри з імітацією співів птиць, на впізнання пісень за їх мелодією. Технічні засоби допомагають учителеві не тільки запропонувати музику, пісні учням, а й показати їм природні пейзажі з відповідним музичним супроводом. Учні починають розуміти, що природа наповнена прекрасними звуками: дзюрчанням води в річці, шелестом листя дерев, неповторним стрекотанням коників, співом пташок. Кожна пора року має свої кольори, пахощі, звуки. Зима – білосиня із морозними пахощами, звуками скрипіння снігу. Весна має яскраве забарвлення квітами, зеленим листям, неповторними пахощами фітонцидів, голосистим співом пташок. Літо – зелено-червоне, з ароматом ягід і шумом гарячого вітру. Осінь – золотисто-червона, з пахощами опалого листя, шелестом дощів.

Діти, слухаючи відомий чарівний музичний твір П. І. Чайковського „Пори року”, вчать порівнювати різний стан природи.

Здійснення компетентнісного підходу в навчально-виховному процесі молодших школярів означає формування в них розуміння цілісної картини дійсності. Набуття природознавчої компетентності відбувається шляхом засвоєння інтегрованих знань про природу. Майбутнім учителям потрібно навчитися проводити інтегровані уроки. Наведемо тематику інтегрованих уроків: „Мандрівка екологічною стежиною”, „Збережемо природу”, „Звуки і краса природи”, „Розумна планета це рідна Земля”, „Світ, у якому я живу”.

Підготовка майбутніх учителів до екологічного виховання молодших школярів повинна вестися в таких напрямках: набуття знань про природу, про її закони і закономірності; вироблення екологічної поведінки на природі, оволодіння методикою формування екологічної культури дітей на уроках та в позакласній роботі. Сучасний підхід до реалізації завдань природоохоронної діяльності потребує від учителя впровадження в навчальний процес інформаційних технологій.

Список використаної літератури

1. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский. – М. : Айрис-Пресс, 2004. – 576 с. **2. Дерябо С Д.** Экологическая

педагогіка и психологія / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1996. – 480 с. **3. Дробноход М. І.** Концептуальні основи формування екологічного мислення та здібностей людини будувати гармонійні відносини з природою / М. І. Дробноход, Ф. В. Вольвач, С. Г. Іващенко. – К. : МАУП, 2000. – 76 с. **4. Річний** звіт про стан навколишнього природного середовища в Луганській області у 2002 році / Під ред. В. М. Кошеля. – Луганськ : МЧП „Копіцентр”, 2003. – 139 с. **5. Шматько В. Г.** Екологія і організація природоохоронної діяльності : Навчальний посібник (2-е вид.) / В. Г. Шматько, Ю. В. Нікітін. – К. : КНТ, 2008. – 304 с.

Нікуліна О. Д. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до екологічного виховання школярів

Стаття присвячена підготовці майбутніх учителів до виховання у молодших школярів екологічної культури на уроках і в позакласний час. Наведені екологічні ситуації, які склалися в світі й потребують перебудови мислення людини щодо охорони природи, гармонійних відносин людини з природою. Показана цінність природи, єдність усього живого й неживого в складноорганізованій системі співіснування і розвитку. Розкрито напрямки екологізації навчальної діяльності підготовки майбутніх учителів. Подано дидактичний аналіз змісту деяких методик викладання шкільних дисциплін щодо розкриття їх потенційних можливостей екологічної освіти в початковій школі. Підкреслено роль традицій українського народу у взаємовідносинах з довкіллям, виховання любові до рідного краю.

Ключові слова: екологічне мислення, біосфера, екологічна культура, охорона природи, екологічна діяльність.

Никулина А. Д. Подготовка будущих учителей начальных классов к экологическому воспитанию школьников

Статья посвящена подготовке будущих учителей к воспитанию у младших школьников экологической культуры на уроках и во внеурочное время. Приведены экологические ситуации, которые сложились в мире и требуют перестройки мышления человека касательно охраны природы, гармоничных отношений человека с природой. Показана ценность природы, единство всего живого и неживого в сложноорганизованной системе совместного существования и развития. Раскрыты направления экологизации учебной деятельности подготовки будущих учителей. Дан дидактический анализ содержания некоторых методик преподавания школьных дисциплин относительно раскрытия их потенциальных возможностей экологического образования в начальной школе. Подчеркнута роль традиций украинского народа во взаимоотношениях с окружающей средой, воспитания любви к родному краю.

Ключевые слова: экологическое мышление, биосфера, экологическая культура, охрана природы, экологическая деятельность.

Nikulina O. D. The Professional Training of Future Teachers of Primary School to the Ecological Education of Pupils

The article deals with the problem of preparing future teachers for forming the ecological culture of pupils of primary school at classes and after school. The author gives the world-wide ecological situations which demand the changes of human mentality in the sphere of nature protection. The value of nature in the hierached system of co-existence land development is shown.

The content of some methodies of teaching school subjects is analyzed. Their potential in the ecological education of pupils of primary school is highlighted. The role of the traditions of the Ukrainian people in relations with the natural environment is determined.

Key words: biosphere, conservancy, ecological activity, ecological mentality, ecological culture.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Докучаєва В. В.

УДК 378.015.31:316.42

М. В. Соннова

ВПЛИВ СУЧАСНОГО МЕДІА ПРОСТОРУ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Серед інститутів суспільного виховання засоби масової інформації і пропаганди являють собою одну із найбільш сучасних, безумовно дійових і самих масових форм залучення молодого покоління до соціально-політичних, громадянських, моральних і культурних цінностей. Зацікавленість у перетворенні сучасних медіа у максимально ефективний інститут суспільного виховання все частіше проявляється у друкованих виступах і на педагогічних форумах. Засоби масової інформації роблять вагомий внесок у формування громадянської компетентності учнівської молоді взагалі й студентської молоді тощо. Наймобільнішими засобами естетичного, морального і громадянського виховання молоді є радіо і телебачення.

Метою даної статті є виявлення ролі та можливостей сучасних медіа щодо формування громадянської позиції та громадянської культури майбутніх педагогів.

Наукові дослідження проблем медіа освіти взагалі та соціокультурного потенціалу телебачення зокрема акцентують увагу на